

VAN ARMOEDE NAAR ZELFREDZAAMHEID

Iedereen doet mee in Nederland, toch?

De Uitdaging helpt mensen vooruit, wie help jij vooruit?

Inleiding:

Doel

Gezinnen die leven in armoede ont-stressen, zodat er weer ruimte ontstaat om het leven te organiseren en in een gezonde omgeving financieel zelfredzaam te worden. De gevolgen voor kinderen en hun ouders die leven in armoede zijn groot, beschreven door Moviera www.movisie.nl/artikel/wat-werkt-er-nu-echt-aanpak-armoede

Gevolgen voor mensen in armoede:

- Stress, depressies, chronische aandoeningen, lagere levenstevredenheid en kortere levensduur.
- Langdurige werkloosheid en arbeidsongeschiktheid
- Negatief effect op de kinderen
- Geen geld voor verenigingen, sportclubs, uitgaan, visite.
- Spanningen, ruzies, relatiebreuken, opvoedingsproblematiek en huiselijk geweld
- Toename eenzaamheid, sociaal isolement en gevoelens van sociale uitsluiting.

De Uitdaging

De Uitdaging verbindt maatschappelijke instellingen, culturele organisaties, onderwijs en het bedrijfsleven in inmiddels 80 , gemeenten met elkaar om de samenleving te versterken en een positieve invloed op de leef kwaliteit van alle mensen in die samenleving uit te oefenen. Dit doen wij met 62 lokale Uitdagingen. De Uitdagingen bemiddelen tussen vraag en aanbod op het gebied van spullen, materialen, kennis, kunde en menskracht. Hiermee helpen we bedrijven om maatschappelijk betrokken te ondernemen en invulling te geven aan hun rol in de participatiesamenleving.

Ieder jaar richten we ons met alle Uitdagingen op 1 maatschappelijk vraagstuk om de kracht van ons netwerk in te zetten en het vraagstuk samen met het bedrijfsleven aan te pakken

Het maatschappelijke vraagstuk

Wat is armoede in ons land?

In Nederland, waar de mensen al snel verwend zijn door alle luxe van de afgelopen jaren, wordt al snel van armoede gesproken terwijl deze mensen wel een pc met internetaansluiting, een abonnement televisie en een sportclub kunnen betalen. Armoede is enerzijds een persoonlijk gevoel, en anderzijds een in geld uit te drukken begrip. De armoedegrens in Nederland ligt op een inkomen van 1920 euro netto per maand voor een gezin met 2 kinderen. Dit bedrag is inclusief toeslagen die men krijgt (kindgebonden budget, zorgtoeslag etc.) maar zonder huurtoeslag. Gezinnen met 2 kinderen die minder dan 1920 euro netto per maand te besteden hebben, leven onder de armoedegrens oftewel leven in armoede. Voor een éénoudergezin met twee kinderen ligt die grens op 1540 euro netto per maand. Het is wel duidelijk dat in

Nederland veel eerder van armoede wordt gesproken dan in landen waar men al veel soberder leeft.

Hoe ontstaat armoede?

In Nederland hebben we vooral te maken met individuele armoede. Individuele armoede betekent dat niet het hele land in armoede is, maar slechts een gedeelte van de bevolking. Dit kan ontstaan doordat mensen hun baan kwijtraken, door ziekte of door schulden (vaak door een verkeerd koopgedrag in het verleden). In 2013 leven ruim 1,1 miljoen Nederlanders in armoede. Langdurige armoede is langer dan 4 jaar onder de armoedegrens leven. In 2013 leeft ruim 2.6 procent van de bevolking langdurig onder de armoedegrens. In 2012 was dit nog 2 procent. Dit is een gevolg van de crisis die sinds 2008 is ontstaan, en steeds meer mensen mee omlaag trekt. Van de huishoudens met een bijstandsuitkering is ruim 75 procent als 'arm' aan te spreken. Toch leeft niet ieder huishouden met een bijstandsuitkering onder de armoedegrens. In 2015 en 2016 daalde de armoede lichtjes, maar is nog steeds te hoog.

Gevoelsmatige armoede

Zoals eerder gezegd kan armoede ook gevoelsmatig zijn. Mensen die een plotselinge daling van hun inkomen zien, kunnen ineens moeilijker rondkomen met het geld. Dit komt door het uitgavenpatroon dat ze eerder gewend waren. Al snel kan er een gevoel van armoede ontstaan, maar ook kunnen mensen hierdoor in de schulden raken wanneer het uitgavenpatroon niet wordt aangepast aan het nieuwe inkomen.

Ook kunnen mensen met voldoende inkomen toch in armoede leven doordat ze hun geld eerder uitgeven aan tabak, alcohol, drugs, gokverslaving of koopverslaving. De woning raakt hierdoor vaak in verval en er is weinig geld voor kleding en voeding.

Kinderen in armoede

In Nederland leeft één op de negen kinderen in armoede. Steeds meer kinderen raken in armoede doordat hun ouders de maandelijkse rekeningen niet meer kunnen voldoen. Verwacht wordt dat het aantal kinderen in armoede steeds meer zal stijgen door de hogere lasten waarmee de bevolking ieder jaar te maken krijgt. Kinderen die in armoede leven zitten vaak niet bij een (sport)vereniging en kunnen geen verjaardagsfeestje geven. Ook worden deze kinderen vaker gepest op school omdat ze in tweedehands of merkloze kleding rondlopen. Vaak merken de kinderen dat hun ouders verdrietig of boos zijn en voelen ze zich schuldig. Veel kinderen nemen een baantje en kopen van dit geld vaker eten voor hun ouders of extraatjes. Er zijn zelfs kinderen die moeten stelen om aan eten of kleding te komen. Veel van deze gezinnen halen hun voedsel bij de voedselbank. Maar ook de voedselbank raakt steeds meer in een crisis: er komen meer mensen voor voedsel en kleding aankloppen dan dat er binnenkomt.

Ons plan

Vanuit de neurowetenschap komt er steeds meer inzicht in de werking van de hersenen. Er is ook onderzoek gedaan bij de werking van hersenen van mensen die leven met schulden, leven in armoede.

Harvard-econoom Sendhil Mullainathan en Princeton-psycholoog Eldar Shafir, onderzochten de gevolgen van armoede en concluderen dat mensen die in armoede leven en schaarste ervaren, van dag tot dag leven, onverstandige beslissingen nemen en lijden aan tunnelvisie. Het gevolg is dat zij vaak niet goed meer in staat zijn om doelgericht en probleemoplossend te handelen. Het gevoel van schaarste verklaart waarom het vaak niet lukt om armoede en schulden te overwinnen.

Lector dr. Nadia Jungman (HU) zegt dat mensen die in armoede leven of schulden hebben en daar niet snel uitkomen, al snel het verwijt krijgen dat ze onverstandig zijn. Inzichten uit de hersenwetenschap laten zien waarom: chronische stress door schulden en armoede verandert de 'bedrading' van het brein van mensen. Dat beïnvloedt het geheugen negatief en maakt dat mensen geen overzicht kunnen krijgen en niet goed meer in staat zijn om doelgericht en probleemoplossend te handelen.

De Uitdaging wil een Verwendag XXL organiseren voor gezinnen die leven in armoede. Uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk bedrijven uitdagen om mee te werken aan deze verwendag. Een dag zonder zorgen waarop zowel de ouders als de kinderen eens alle aandacht krijgen en goed verwend worden. Als ze ontspannen zijn, kunnen ze kennis maken met stichtingen en verenigingen en maatjes die hen verder willen helpen op allerlei gebieden om weer op eigen kracht verder te gaan en uit de armoede te komen.

Deze XXI verwendag is in 2016 al georganiseerd bij de Enschedese Uitdaging, 105 bedrijven hebben meegedaan, de verwendag was een succes.

In het stadion van FC Twente waar 105 ondernemers 50 minimagezinnen uit Enschede in het zonnetje zetten om hen te helpen naar een betere positie in de maatschappij.

Enerzijds werden deze gezinnen verwend met eten en drinken, entertainment, cadeautjes en persoonlijke verzorging, aan de andere kant kregen zij advies en ondersteuning bij het verkrijgen van vrijwilligerswerk, stages, leerwerkplekken of op weg een betaalde baan. Deze ondersteuning en begeleiding op weg naar de arbeidsmarkt gaat ook na dit event door.

“Een mooi voorbeeld van een totaalaanpak. Een concrete maatschappelijke doelgroep wordt op meerdere fronten geholpen. Hierdoor kunnen bedrijven heel concreet en vanuit eigen expertise bijdragen.

Wij gaan uit van dubbel succes;

1. bedrijfsmensen maken kennis en krijgen begrip voor mensen die niet voldoen aan “de norm”.
2. de verwendag geeft ruimte voor verdere stappen, in 2017 volgen wij als Uitdaging, samen met jobcoaches van de gemeente en het Werkplein, projectleiders van M-Pact Vrijwillige Inzet, Educatie en Participatie deze groep om effecten te beoordelen.

De voorbereiding – Wat is de doelgroep?

Gezinnen die leven in armoede. In de voorbereiding worden organisatie betrokken die met de gekozen doelgroep werken en kennis en ervaring daarmee hebben. Al voor de zomer zijn de eerste gesprekken gevoerd en afspraken gemaakt over deelname stichtingen en verenigingen. Ook bij het bedrijfsleven zijn al gesprekken gevoerd en worden uitgedaagd om zich in te zetten voor deze doelgroep. We gebruiken als voorbeeld, om alle bedrijven lokaal uit te dagen, de XXL verwendag die in 2016 in Enschede georganiseerd is.

Er wordt een campagneteam vanuit iedere Uitdaging geformeerd. Deze maken lokaal de afspraken en betrekken de juiste partijen en regelen de exacte invulling. Uitbreidingsmogelijkheden kunnen iedere Uitdaging zelf invullen, bijvoorbeeld sportfonds erbij betrekken en sportclinics geven, workshops solliciteren, cv maken, jobcoaches, schuldhulpverleners etc etc.

Lokale samenwerkingspartners zijn:

- Humanitas
- Legerdesheils
- Stichting Leergeld
- Voedselbanken
- Spelotheken
- Weggeefwinkel
- Jeugdportfonds
- Jeugdcultuurfonds
- Straatnieuws
- Stichting Kinderarmoede
- Jarige Job
- Emmaus
- Dress for succes
- Cordaid
- Resto van Harte

Concreet:

- De campagne vindt plaats van 20 t/m 24 november. We proberen met alle Uitdagingen op 1 dag 22 november de verwendag XXL te houden.
- Op de laatste dag worden alle resultaten verzameld en presenteren we het collectieve resultaat op onze websites en in de media. Wij proberen hiermee een bewustwordingsproces op gang te brengen voor de verschillende werelden.

Oranje Fonds: De Uitdaging heeft door het groeiprogramma van het Oranje Fonds heel veel nieuwe Lokale Uitdagingen mogen opstarten via de Nederlandse Uitdaging (gestart in 2014)

Nederland een beetje mooier maken, dat is wat de Nederlandse Uitdaging (NU) voor staat!

De Nederlandse Uitdaging is de landelijke organisatie, die de Lokale Uitdagingen verbindt en met raad en daad terzijde staat. In de praktijk betekent dit, dat de

Nederlandse Uitdaging de oprichting van Lokale Uitdagingen begeleidt, faciliteert, inspireert en meewerkt aan het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening van de Lokale Uitdagingen, met als doel dat Nederland een beetje mooier wordt.

De cijfers van 2016:

- zeventien Lokale Uitdagingen zijn opgericht in 2016 en negen Lokale Uitdagingen staan klaar om van start te gaan in het eerste kwartaal van 2017; (op 17 maart de start van de 65^e in bijzijn van Koning Willem-Alexander)
- 6500 matches met een maatschappelijke waarde van 5.6 miljoen euro;
- gesprekken in en met nog eens 25 gemeenten, die interesse hebben in het concept van de Uitdaging.

Waar zijn we blij mee en trot op:

Twee quotes van betrokkenen, uit het bedrijfsleven, in Gorinchem

"De Gorinchemse Uitdaging is zo waardevol voor de regio omdat het precies past in de huidige tijd. Niet meer: overheden lossen het vraagstuk op, maar: de samenleving is weer eigenaar van maatschappelijke vraagstukken en ondersteunt bij de oplossing daarvan. Je ziet dat als men zelf actief gaat zoeken naar oplossingen of het probleem concretiseert, je alleen maar makelaars hebt zoals de Gorinchemse Uitdaging. De regio is veel inventiever en innovatiever dan soms wordt gedacht."

Saar Spanjaard, AVRES, betrokken bij de Gorinchemse Uitdaging

"Ik lever graag een bijdrage aan het bij elkaar brengen (verbinden) van de ondernemers van Gorinchem en maatschappelijke instellingen en doelen. Volgens mij gebeuren er veel goede dingen op dit gebied in Gorinchem, maar wordt er nog wel vaak te veel langs elkaar gewerkt. Het is mijn mening dat de Gorinchemse Uitdaging daar een verbindende bijdrage in kan hebben."

Arnie Faro, B4U Coaching, bestuurslid Gorinchemse Uitdaging